

Ženy pre Európu, Európa pre ženy – rodová rovnosť v číslach

Andrea Elscheková – Matisová, vedúca Zastúpenia Európskej komisie v SR

V oblasti zabezpečenia rovnosti pohlaví badať z roka na rok pokrok. Stále však zostáva čo zlepšovať. Pre ilustráciu niekoľko čísiel na zamyslenie. Z takmer pol miliardy obyvateľov EÚ je viac ako polovica žien (51 %), dievčatá sú v priemere úspešnejšími študentkami a tvoria 59 % z absolventov vysokých škôl. Napriek tomu, ženy naďalej aj v EÚ zarábajú výrazne menej ako muži a majú menšie či až nulové zastúpenie na politických postoch ako aj na pozíciách vyššieho manažmentu.

Ako je to v inštitúciách EÚ? V Európskom parlamente bolo v septembri 2008 z celkového počtu 785 poslancov EP 245 poslankýň, teda zhruba jedna tretina. Súčasná Európska komisia je na tom z pohľadu rodovej rovnosti lepšie, tvorí ju 17 mužov a 10 žien. Treba však tiež povedať, že niektoré členské štáty doteraz nikdy žiadnu ženu do Komisie nenavrhl.

Situácia v národných parlamentoch je horšia, v európskom priemere iba každý štvrtý poslanec parlamentu je žena. Len tri členské štáty EÚ- Švédsko, Holandsko a Fínsko majú vyšší ako 40 % podiel žien v národnom parlamente. Vo väčšine členských štátov sú ženy zastúpené menej ako 25%, čo platí aj pre Slovensko. Tento neproporčný pomer zastúpenia mužov a žien v národných parlamentoch odráža aj zloženie národných vlád. Vo všeobecnosti platí, že čím vyššie je zastúpenie žien v národných parlamentoch, tým vyššie je aj ich zastúpenie vo vládnom kabinete. Výrazne poddimenzované zastúpenie žien vo vláde má okrem Slovenska aj Cyprus, Litva a Portugalsko.

Ešte nepriaznivejší obraz prináša štatistika zastúpenia žien v miestnej a regionálnej samospráve. Vo väčšine členských štátov na postoch primátorov väčších miest sú výhradne muži. Hlavné mestá riadia ženy len v Kodani, Dublini, Nikózii a Varšave. Slovensko patrí medzi 17 členských štátov EÚ, ktoré nemajú ženu na primátorskej stoličke žiadneho väčšieho mesta.

Ako je to v podnikateľskom a finančnom sektore? Ženy v posledných rokoch zastávajú približne tretinu všetkých manažérskych postov v Únii. Percento žien v predstavenstvách najväčších podnikov dosahuje len 3% a celkovo, len každý desiaty člen predstavenstva podnikov je žena. Žiadna žena v Únii v súčasnosti nešéfuje Centrálnej banke.

Zásadné rozdiely pretrvávajú aj v odmeňovaní. A to napriek faktu, že princíp rovnakej mzdy za rovnakú prácu bol zakotvený už v Rímskej zmluve z roku 1957. Ženy v EÚ zarábajú stále v priemere o 17,4 % menej ako ich mužskí kolegovia. Na Slovensku je tento rozdiel ešte priepastnejší – až 23.6 % . Horšie je na tom už iba Rakúsko a Estónsko.

Existujúca diskriminácia v odmeňovaní má rôzne príčiny a jej odstránenie si vyžaduje odhodlanie a vôľu viacerých zainteresovaných, zamestnávateľov, odborov, vnútroštátnych orgánov ako aj samotných občanov. Pozitívne je, že na Slovensku sa tento rozdiel podarilo od roku 2000 znížiť o 4 percentuálne body. Verím, že je to začiatok cesty k férovému odmeňovaniu ako aj vyššiemu zastúpeniu slovenských žien na miestnej, regionálnej, národnej či medzinárodnej úrovni. Píše sa 8. marec 2009.

Zdroje: dokumenty z generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre zamestnanosť

Výročná správa o rovnosti žien a mužov za rok 2009

Ženy v európskej politike – nastal čas konať